

200

I. správa.

A/1-0158/22-60.

11.XII.1960.

Okresní oddělení min.vnitřn
a. náčelník

Čestou l. odb. KS-KV Brno.

Vše: OULEHLA Leopold - odpověď.
K čj.: A-01167/HK-60.

K Vašemu dožadání sděluje se, že OULEHLA Leopold, Grosselehnrei,
bytem Vídeň II., Engertstrasse 231 skutečně na uvedené adrese bydlí.
Všeí čtenářku, že se může jednat o krycí adresu GB jsou vstali
na vědomí.

Náčelník II. odboru
kapitán F a/v

KWS

11.12.60

216

VIII. odbor, 10. referát

Prche dne 25.1.1960

Čís.: A/1-00 414 /810-60

PRISNE TAINÉ

VIII. odbor,

z d e .

12.1.1960
4/1-000/5
1. list

Vše: Bezpečnostní opatření ve Svobodné Evropě.

V příloze zasíláme překlad nařízení zástupce evropského ředitele vyšetř. Svobodná Evropa McNEILLA o ostražítosti při podávání zpráv z odboček Svobodné Evropy do mnichovské centrály.

Dokument svědčí nezvratně o tom, že Svobodná Evropa špiónsky získává zprávy a hlavními jejími centry pro spojení do Československa jsou Berlín a Vídeň.

Zasíláme k provedení opatření.

Příloha: 1/1

Ředitel VIII. odboru

... M. Konečný

311

RÁDIO SVOBODNÁ EVROPA

Evropská šifra

Všem vedoucím oddělení
a sekcí.

Přednáší: Ostružníkovi při po-
užívání dálhopisného
spojení.

Od: Charles J. McNEILL,
málokterý evropského ředitele - Datum : 19. listopadu 1969
10.

Je jasné, že dálhopisná služba přes detektor (tele-
meni Michoven a dalšími místy v Evropě je rychlý a velmi uži-
tečný prostředek spojení. Ale zahrnuje určité nebezpečí, pokud
jde o osobní bezpečnost a prozrazení pravdy zpráv. Oni pod-
vínají, že v určitých zemích nebo oblastech dřívější místo zohy-
cují slovo ze slova každý dálhopisný styk.

Proto při dálhopisném styku musíme věnovat patřičnou
péči tomu, abychom chránili jak bezpečnost osob, tak zdroj dů-
věrných informací. A tak žádná žádná nebo drvyky informací by
neměly být odřezány dálhopisným spojením bez schválení patřič-
nými dřívějšími místy. Zvláště musí být dbáno mimořádné péče,
pokud jde o identifikaci pravdy informací nebo personálu
Svobodná Evropa v choulostivých oblastech (zvláště Berlín a
Viedeň).

Myškovliv je to možné, poslejte důležitě a důvěrné zprávy
raději expresní poštou než dálhopisem.

Upozorňujeme, že telefonní spojení nemělo být považováno
za bezpečnější než dálhopis při odřezávání důležitých případů.

Překlad z anglického jazyka.
Praha 20. ledna 1960

Distribution "B"
en.

K informaci:

ident. 2.3.60 - kad.

313

Zasílám doslovné znění nařízení z 19.11.59, které vydal zástupce evropského ředitele RFE Charles McKEILL o ostrážnosti a bdělosti při podávání dálhopisných zpráv s odbočkou SE do mnichovské centrály:

"Je jasné, že dálhopisná služba přes ústřednu /telex/ mezi Mnichovem a dalšími místy v Evropě je rychlý a velmi užitečný prostředek spojení. Ale zahrnuje určité nebezpečí, pokud jde o osobní bezpečnost a prozrazení pramenů zpráv. Bezpochyb víme, že v určitých zemích nebo oblastech úřední místa zachycují slovo za slovem každý dálhopisný styk.

Proto při dálhopisném styku musíme věnovat patřičnou péči tomu, abychom chránili jak bezpečnost osob, tak zdroj důvěrných informací. A tak žádná jména nebo úryvky informací by neměla být sdělovány dálhopisným spojením bez schválení patřičnými úředními místy. Zvláště musí být dbáno mimořádné péče pokud jde o identifikaci pramenů informací nebo personálu Svobodné Evropy v choulostivých oblastech /zvláště Berlín a Vídeň/.

213

- 7 -

Kdykoliv je to možné, posílejte důležité a důvěrné správy raději expresní poštou než dálnopisem.

Upozorňujeme, že telefonní spojení nemůže být považováno za bezpečnější než dálnopis při odčlování důležitých případů.

Přísně tajné

Zvláštní správa č. 777 ze dne 17. listopadu 1960.

Plány k vydávání emigrantského "Práva lidu" a jeho zasílání do ČSSR.

Agenturní správa.

Na pokyn "Výboru pro Svobodnou Evropu" přijel z New Yorku do Londýna býv. krajský funkcionář soc.demokracie v Karlových Varech František ŠVEHLA a jednal s VILÍMEK, BERNARDEM a dalšími soc. demokratickými emigranty o vydávání nového časopisu s názvem "Právo lidu".

Přípravy k jeho vydávání mají být dokončeny tak, aby první číslo vyšlo v únoru 1961. Emigrantské "Právo lidu" má být všemi legálními i ilegálními cestami dopravováno do ČSSR.

Podle VILÍMA má časopis vycházet jako měsíčník, podle BERNARDA jako dvouměsíčník. Funkci vedoucího redaktora má vykonávat Miloš VANĚK, nyní redaktor mnichovské Svobodné Evropy (pseudonym Pravdomil BASTA). Tisk časopisu bude ve Vídni zajišťovat Josef JONÁŠ, redaktor reakčních krajských "Videňských menšinových listů".

"Právo lidu" se má obřecet k bývalým funkcionářům soc.demokratické strany a též ke starým členům KSC. Má jim být vodítkem k rozšiřování odporu vůči komunistické ideologii a režimu. Časopis má jako čtenáře podchylovat osoby, propuštěné z vězení při květnové amnestii, a podporovat též osoby, odsouzené v politických procesech. Vydávání "Práva lidu" má financovat "Výbor pro Svobodnou Evropu".

netlívě vysíláče zeměkou vládám) a také vzhledem k blížící se předvolební kampani bude otázka vysílání pořadů pro země východní Evropy vyřešena kladně.

O plánech revanšistických činitelů bylo v poslední době jednáno v polském odboru vysílání Svobodná Evropa. Jeho vedoucí J.NOVÁK je velmi znepokojen rostoucí aktivitou Němců, pokud jde o organizaci vlastních rozhlasových pořadů pro východní Evropu, zejména po polském vysílání vysíláče Kolín n.Rýnem dne 6.5.1960. Za účelem projednání uvedených otázek bylo navrženo uspořádat se podpory amerických kruhů schůzku J.NOVÁKA s vedoucím východního odboru Spolkového tiskového a informačního úřadu MICHAELISEM.

Příloha tajná

Svídění správa č. 823 ze dne 1. prosince 1960.

Forma západoněmeckých kruhů k mnichovskému vysílání Svobodná Evropa.

Agenturní správa.

V důsledku zosílení mezinárodní situace po strožitém konference na nejvyšší úrovni rozhodly se americké kruhy ve shodě se snahami vlivných zastánců politiky studené války ("Křesťáci svobody", Vatikán) zachovat vysílání Svobodná Evropa a využít jej k svým propagačním a podvrtným cílům.

Podle důvěrných poznatků nevyužily západoněmecké dráhy svého práva na odvolání licence vysílání Svobodná Evropa v Mnichově. Poněvadž vláda NSR tuto licenci neodvolala ve smluvně stanovené lhůtě 4 měsíců před vypršením její platnosti (červenec 1960), prodloužila se platnost licence automaticky o další rok. V korespondenci s předsedou Výboru Svobodná Evropa A.S.ALEXANDEREM ujišťuje bonnské ministerstvo zahraničních věcí Výbor Svobodná Evropa, že vláda NSR nemá v úmyslu odvolat licenci ani v budoucnu.

Přes tento shovívavý postoj bonnské vlády k vysílání Svobodná Evropa je vedení Svobodná Evropa v současné době vážně znepokojeno snahami západoněmeckých přesídleleckých kruhů organizovat vlastní rozhlasové pořady ve východoevropských jazycích.

V revanšistických kruzích se rozšířila koncepce realizace tohoto záměru:

Přední revanšističtí činitelé jako G.MANTHEUZE-SPOOS, A.GILLER a ministr H.SCHENCKEN se snahou dosáhnout odvolání licence vysílání Svobodná Evropa, změny v jeho vedení a převzetí vysílání do správy BfV i s většinou personálu; předseda BfV (Svaz přesídlenců) H.KRUGER je zastáncem zřízení na vytvoření nové vlastní vysílačky Svesu.

Revanšistické kruhy, podporované vládními ministry, jsou přesvědčeny, že vzhledem ke snaze spolkové vlády soustředit ve svých rukou celé řízení rozhlasu (až dosud podléhaly jed-

Vřícné tajemství

Volácká správa č. 697 ze dne 24. října 1960.

Nástupní projev Oswalda KOSTRBY, nového ředitele čs. oddělení Svobodné Evropy v Mnichově.

Agenturní správa.

V Radu Svobodná Evropa (RSE) v Mnichově nastala v poslední době mezi zaměstnanci československého oddělení značně napjatá situace. Důvodem těchto poměrů jsou poslední personální změny (odstoupení ředitele československého oddělení RSE Julia FIRTA a nástup Oswalda KOSTRBY, odvolání dr. Martina KVETKA apod.) a nejistota zaměstnanců, vyplývající z plánovaných opatření v oblasti platů, počtu zaměstnanců a programu vysílání. Znovu zesiluje v RSE formování různých skupin a klik, které se vzájemně potírají. Řada zaměstnanců počítala s tím, že by se mohla dostat na výhodnější místa po odstoupení nebo odvolání pracovníků RSE.

Uvedenou situaci nevyřešil ani nástupní projev Oswalda KOSTRBY na schůzi všech zaměstnanců československého oddělení dne 4. října 1960. Projev je však zajímavý tím, že naručuje některé směry dalšího vývoje v československém oddělení RSE, a proto uvádíme jeho stručný obsah.

V úvodu svého projevu se KOSTRBA rozloučil s odstoupivším FIRTEM a dále uvedl svůj program. Odchodem FIRTA nastupuje mladá generace, která poučená omly starých politiků se musí vydat na nové cesty. RSE se musí přizpůsobit situaci, která je jiná než před 10 lety. Řeším se v ČSSR skonsolidoval násilím v národě i ve vlastních řadách a nastoupila nová, komunisty odchovaná generace. To však neznamená, že by se mělo přistupovat na nějaké kompromisy s komunisty, ale naopak. Situace se na světovém fóru přibližuje a protikomunistický postoj západních národů se vyhranuje. Čs. režim je arnitelný, jeho nepřáteli jsou: revisionismus, sociáldemokratiismus, nasserykismus.

Popice RSE se v Německu stabilizovala, západ se začíná o práci Svobodné Evropy. Je třeba koordinovat rozhlasové vysílání na Východ, což je mj. jedním z úkolů Evropského poradního výboru. V ČSSR je silný konkurent - televize. S ním je nutno počítat, a proto např. i BEO reorganizuje svůj program. Investice vysílání, které jsou ohroženy, je nutno řádně využít.

Na adresu zaměstnanců KOSTEBA řekl: Československé oddělení má v poslední době u Američanů špatnou pověst, neboť v žádné jiné redakci se nevyskytlo tolik nadržilců a komunistických agentů jako v naší. Mnozí zaměstnanci stratili naději na osvobození a činnost v RSE považují pouze za pohodlný "job". Jiní se zase snaží otrávit atmosféru rozpory.

Zaměstnanci budou znovu zhodnoceni po stránce pracovní i politické a znovu rozmístěni. Každý předloží písemný návrh, co by chtěl dělat a jak zlepšit svůj výkon. I platová politika se změní a uplatňováním zjednotí každému podle jeho práce. Buďe propouštěni, ale buďe i přijímáni noví zaměstnanci. Ideálním zastoupením bude 50 % Čechů a 50 % Slováků. Na adresu těch, kteří s KOSTEBOU nesouhlasí, prohlásil: Kdo má k mému programovému prohlášení výhrady nebo námitky, nechť z toho vyvodí důsledky a z radia odejde.

Po skončení projevu KOSTEBA rychle odešel a nepřipustil tak diskusi. Cílem řeči byla prý velmi sebevědomá a velikánská.

Opozice, jež se v československém oddělení zformovala, zahrnuje především Slováky, kteří jednak protestovali proti plánovanému jmenování Vladimíra GRANCE na funkci KOSTEBOva zástupce a dále chtějí, aby byl zachován status slovenského spolureditele, jako měl Martin KVEČKO, a nikoliv aby zástupce Slováků byl deklarován na pouhého asistenta reditele. Mezi Slováky se projevují separatistické tendence k vytvoření samostatného slovenského oddělení. Slovenskou opozici vedou redaktori Karel BRÁX a dr. Bronislav ŠTEFÁNEK.

Také mezi českými zaměstnanci je opozice, především mezi národními socialisty. Do dela této skupiny se postavil redaktor dr. Zdeněk SUDA.

Opozice má však zatím malé vyhlídky na úspěch, neboť za KOSTREBU stojí Američané. Proto také ve svém projevu neopomenul zdůraznit jim svou oddanost a význam uplatňování americké politické linie v MEI. Otáčka KOSTREBOVA nástupce není tedy dosud vyřešena. Zatím na tomto místě pracuje redaktor komentářů Zdeněk HLÁŠ.

Průběh tajně

Zvláštní správa č. 745 ze dne 4. listopadu 1960.

Samuel BELIUS slovenským spoluředitelům mnichovské Svobodné Evropy.

Agenturní správ.

Ředitel vysílá-če Svobodné Evropy v Mnichově KVETKA oznámil 20. října t.r., jak byl vyřešen problém vedení čs. oddělení vysílače.

Přítomný nástupcem ve funkci ředitele čs. oddělení byl jmenován Osvald KOSTRBA. Martina KVETKA, který ve vysílání působil jako slovenský spoluředitel čs. oddělení, stíhá nyní býv. porájenec informací Samuel BELIUS. BELIUS doposud působil v newyorské redakci Svobodné Evropy jako podřizovaný F. FROUZEK.

Čalšími zástupci ředitele čs. oddělení v Mnichově byli jmenováni Zdeněk ELIÁŠ a Vladimír GRANEC.

Personální změny v čs. oddělení vysílače jsou prováděny bojem několika skupin o vliv ve vedení. Ředaktor BEIÁK, který se stavěl proti jmenování KOSTRBY do funkce ředitele, byl poslán do "vyhnanství" do newyorské redakce. Část zaměstnanců připravuje memorandum s požadavkem, aby BEIÁKovo přeložení bylo odvoláno a Vladimír GRANEC nebyl potvrzen jako zástupce ředitele.

Nový ředitel KOSTRBA přikročil k odměňování svých "věrných". V produkci obdrželi lepší místa KUMBEK a VOGEL, zatímco byli odsunuti ŠEBESTA a BERNEŠ. Nervozita mezi čs. zaměstnanci vysílače trvá.

Š. minister

W. Barák

Vše: "Radio Svobodná Evropa" - informační zpráva.

Š. Ministerše zasílám Vám krátkou informační zprávu o současném
stavu v objektu a "Radio Svobodná Evropa".

Agentura:

- a. současně době pracují v uvedeném objektu následující agenti:
- a./ "Brada" redaktor dle dosud získaných poznatků a prověřený spolehlivý spolupracovník.
- b./ "Hlas" hlasatel, rovněž spolehlivý spolupracovník
- c./ "Jáchym" zaměstnan v oddělení monitorů, spolehlivost uvedeného se v současné době prověřuje a dle zprávy do prověrky je s ním je jednostranné písemné spojení pomocí tajnopisu.
- d./ "Kolář" zaměstnanec pobočky "Radio Svobodná Evropa" ve Vídni, dle prověrek rovněž spolehlivý spolupracovník.
- e./ mimo výše uvedených spolupracovníků přímo v objektu podávají okrajové poznatky někteří další spolupracovníci jako na př. "Miko", "Cesar", "Bayer" a několik dalších.

Situace v objektu:

V "Radio Svobodná Evropa" RSE/ vznikla v polední době mezi zaměstnanci čal. oddělení velmi napjaté situace. Důvody tohoto stavu jsou poslední personální změny / odstoupení ředitele čal. oddělení Juliusa Firta, a nástup nového ředitele Oswalda Kostíry odvolání Dr. "Artis Kvetky" - zástupce Slováků a pod. / a nejistota zaměstnanců, vyplývající z plánovaných opatření v oblasti platů, počtu zaměstnanců a programu vysílání. Nástupní projev nového ředitele Oswalda Kostíry stráž pronášel na schůzi zaměstnanců namáhuje některé směry dalšího vývoje v čal. oddělení RSE. V svém projevu / programu / uvedl v zásadě toto:

"Následkem předchozího ředitele nastupuje mladá generace která poučená omyly starých politiků musí se vydat na nové cesty. RSE se musí přis-

změnit situaci která momentálně je jiná než před 10 lety. Žila se v ČSSR stala solidní "nádrž" v národě i ve vlastních řadách a nastoupila nová, komunisticky odchovaná generace. To však neznamená, že by se mělo přistupovat na nějaké kompromisy s komunisty, ale naopak. Situace se přizpůsobuje na světových fere a protikomunistický postoj západních národů se vyhrnuje. Čsl. režim je hranitelný, jeho nepřáteli jsou revisionismus, sociáldemokratismus, masarykismus. Poziční RSE se v "česku stabilizovala. Západ se zajímá o práci RSK. Je třeba koordinovat rozhlasové vysílání na Východ což je mj. jedním z úkolů evropského poradního výboru v ČSSR je silný konkurent televise. S ním je nutno počítat a proto na př. i BBC reorganizuje svůj program. Investice vysílání které jsou chróženy, je nutno řádně využít.

Na adresu zaměstnanců K o s t r b a řekl: Čsl. oddělení má v poslední době u amerického špatnou pověst neboť v žádné jiné redakci se nevykytlo tolik navrátilců a agentů jako v čsl. oddělení. "mnoho zaměstnanců stratiło naději na "osvobození" a činnost v RSE považují za pohodlný "job" Jiní zase otravují atmosféru různými rozpory. Zaměstnanci budou znovu po všech stránkách zhodnoceni, bude propouštění, ale i přijímání. dále zastoupení bude 50 % česků a 50 % slováků. kdo má námítky může s RSE odejít.

Oposice jenž se v čsl oddělení zformovala zahrnuje především slováky, kteří jednak protestovali proti přilánovanému jmenování Vladimíra Gránice na funkci zástupce K o s t r b y a dále žádají aby byl zachován status slovenského spolureditele, jako měl Martin K y a t k o a nikoliv aby zástupce slováků byl deklasován na pouhého asistenta reditele. mezi slováky se daleko silněji než dříve projevují separatistické tendence k vytvoření samostatného slovenského oddělení. Slovenskou opozici vedou redaktoři Mí Karel B e l á k a Dr. Bronislav Š t e f á n e k .

Mezi českými zaměstnanci je oposice, především mezi národními. Do čela této skupiny se postavil redaktor Dr. Zdeněk S u d a .

Čsl. oddělení má však malé vyhlídky na úspěch neboť za K o s t r b o u stojí americká přesto však ještě z různými zájmy lze počítat.

226

dne 17. listopadu 1960

Ministr

Dopák

Čes. radio Svobodná Evropa - informační zpráva.

a. ministr zaslám Vám krátkou informační zprávu o posledních událostech v Radu Svobodná Evropa / RSE /.

Nové funkce ředitele RS, se již ujal Oswald K o s t r b a, zatím se však americkým šéfům nepodařilo konsolidovat poměry v čsl. oddělení. K o s t r b o v ý m ^{spolupředsedou} byl jmenován Samuel B e l u š z "New Yorku, ale místa jejich dalších zástupců však zatím nejsou známa. Čeňk E l i á š který byl původně jmenován jako zástupce K o s t r b y odmítl tuto funkci přijmout jako protest na protest proti přeložení některých zaměstnanců do N. Yorku. Další kandidát na funkci zástupce Vladimír G r a ň c e je odsazen téměř všemi zaměstnanci čsl. oddělení. pro své kritické připomínky v souvislosti obsazování nových funkcí byli navrženi na přeložení do N. Yorku redaktori B e l á k a Š t e p á n e k.

Situace v čsl. oddělení se stala velmi napjatá, začali se vytvářet skupinky, které svoji nespokojenost vyjadřují různými protestními akcemi. Neaktivnější jsou slovenští zaměstnanci kteří padali již několik memorandum s nimiž poslední obsahuje 3 body: vyslovuje se nedůvěra novému řediteli, požadavek odvolání předsední redaktora B e l á k a do N. Yorku, a požadavek odvolání jmenování G r a ň c e do funkce zástupce ředitele. Tato skupiny v počtu 2, snaží se o vytvoření ~~nezávislé~~ takových podmínek aby bylo vytvořeno samostatné slovenské oddělení. Rovněž skupina českých redaktorů v počtu 11 osob / což je polovina celkového počtu vypracovala memorandum s požadavkem aby redaktori B e l á k a Š t e p á n e k nebyli překládáni, tato skupina je vedena redaktorem E l i á š e m, Sudou a K o v t u n e m.

Redaktor S u d a uveřejnil s titule své funkce v závodní radě na vývěsce výstrahu těm zaměstnancům kteří přemlouvají členy závodní rady aby směnili protestních akcí proti vedení, výstraha dává na vědomí, že takové jednání může být podle záp. něm. zákonů teratáno vězením, tato výstraha způsobila mezi zaměstnanci značný rozruch. Otto G r á f který příznivcem nového ředitele chtěl svolat schůzi zaměstnanců. od tohoto z obavy z výtržnosti upustil. Kolují pověsti, že všichni opozičníci budou propuštěni i kdyby to mělo být za následek omezení vysílání.

2./

proti K o s t r b o v i koluje Baskenda, že tento již prohrál a že mimo K a s e l h o f a nemá již ani u americké podpory.

K o s t r b a nepřeje národním socialistům v RSE, prohlásil, že je konec politikování a stranickosti v rádiu. Říká se o něm, že je lidovec, počítá se jistě se udržet, že podnikne kroky proti vedoucím nár. soc. P e j s k a o v i, S t o l i č k o v i a B e n o v i. Tito zase vyčítají bývalému řediteli P i r t o v i že ho nechal ve "štychu". celá závodní rada se postavila jednohlasně za S á d o s t B e l á k a aby nebyl přeložen do USA

Evropská rada porobených národů žádá RSE aby zvýšila intenzitu programu proti komunismu. "e naděje, že tato rada dodá finanční pomoc RSE.

Na základě těchto poznatků jsou ~~stanoveny~~ připravována aktivní opatření k zvýšení rozporů v RSE.

Jedním z opatření bylo zveřejnění článku v RP ze dne 14.XI pod nadpisem "evolující Svobodoevropská". Článek byl zveřejněn na základě toho, že v RSE panovalo mínění, že Praha již po odchodu H a v l í k a / agent Alex/ již nekomentuje vnitřní události v RSE.

278

Věc: Falšovaná revoluce u R.F.D./Presse 6.12.60/.

A. Kosteš

Konspirační:

- 1/ Zámma - 1x2 listy.
- 2/ vjatriček - 1x1.

Treblan

~~ZÁZNAM~~

...H...

Vac: Palácová revoluce u N. N. - Presse 6.12.60.

Jistý druh palácové revoluce v knichovském rozhlasovém studiu soukromého amerického propagačního vysíláče R.F.B. vedl k odstoupení 3 ředitelů této stanice. JIS 48 hodin je vysíláč s nejvyšší kapacitou v DER a s 1.300 zaměstnanci bez vedení. Dosavadní ředitel HAZLEOFF a jeho oba zástupci McNEIL a BERN opustili koncem minulého demonstrativně své kanceláře v Knichově, postavili jimi 16, s okamžitou platností propuštěných 48, redaktorů, bylo new-yorským prezidentem, Národním komitét pro 30., přijato zpět.

K propuštění československých redaktorů došlo poté, když tato odmítli spolupracovat s ním před 4 měsíci domazaným vedením odd. KOSTROU. Obrátili se při tom na rady své knichovské redakce přímo na New York Mr. ALEXANDER, který je prezidentem „Komité pro Svobodu Evropy...“

Do sporu se zapojily také americké odbery - Journalistů, když vedení knichovského vysíláče dalo svým spolupracovníkům ultimatum 12 hodin.

Již v průběhu amerického prezidentského předvolebního boje byla ve studiu „Svoboda Evropy“, připravena „sedící stávka...“ Tehdy knichovští redaktori v New Yorku protestovali, že vedení vysíláče nemohlo dát souhlas k vyústění volebních projevů NIXONA a KENNEDYHO, se zaměřením na linii Odra-Nisa, pro polské vysílání. 10.000.-DM/60.000 sil./ jako odstoupení, musel jít vysíláč 8 propuštěnému německému redaktoru VINTERTHIGERHOVI, na základě soudního řízení u pracovního soudu před několika týdny. VINTERTHIGER vstoupil do libuosti svých polských redakčních kolegů, když ve zpravodajské kanceláři vysíláče doplnil polské jména bývalých německých míst jejich původním německými jmény k místnímu označení „Opole“, napsal tužkou „německy Opole...“ a pod.

Do této provozovaný americký propagační vysíláč v Knichově, na který venku američtí občané ročně 10 mil. DM/60 mil. sil./ vysílá celostátní programy v němčině, šestině, polštině, rumunštině a bulharštině. Když před 5ti lety polská R.F.B. u Spolkové vlády o povolení k vysílání, protestoval bavorský ministr vnějška proti údajné anti-německé propagandě tohoto vysíláče.

Vysíláč byl v uplynulých letech kritizován zvláště politiky NBS a byl označen jako „dobře dotovaný zopatřovací institut pro bývalé komunisty...“ Po maďarské revoluci na počátku 1956 musela americká vysíláče v Knichově propuštět více redaktorů a zaměstnanců. Vedení vysíláče popí-

*My bych k
zastavení
pro politiku
mohli*

ralo tehdy, že propuštění prominentních redaktorů je v jakékoliv spoji-
losti s vysíláním této stanice v průběhu povstání. Maďarskému oddělení
vysílání bylo vytvářeno, že povstalci v Budapešti podněcovali k odporu
a slibovala jim pomoc zbraní ze západu, což se potom mohla „Svobodná
Evropa“ napravedlat.

Příloha: výstřížek Presse 6.12.60.
Přeloženo volně z listu.

Vídeň, dne 9.12.60.

9.12.60.

Hrubý.

Stuhy

289

...
✓

Vše: Palčové revoluce u R.F.N. - Süddeutsche Zeitung.

Kotla

Konsignace:

1/ Gießen - 1x1.

2/ v/strisek - 1x1.

283

...

Z á ř a d u

Vše: Palácová revoluce u N.F.B. - Süddeutsche Zeitung.

V nábědu se jedná o stejné poznatky, jako jsou uveřejněné v Presse ze 6.12.60. K ucelenějšímu přehledu Süddeutsche Zeitung dodává, že po odstoupení amerického vedení N.F.B. rozhodl se odstoupit i vedoucí čs. odd. Oswald KOSTERBA, který byl vedoucím oddělení jmenován v srpnu t.r. Dodává dále, že nesrovnalosti v čs. redakci vyvstaly tehdy, když nově šéf odd. /myšleno KOSTERBA/ začal přeorientovalovat pracovní techniku.

KOSTERBA, který se let působil jako zastupce vedoucího oddělení byl toho názoru, že je nutno propagandistickou válku v česku modernizovat a přispůsobit dnešní komunistické politice. Podle jeho mínění bylo na tomto úseku v posledních letech hodně zanedbáno. Přesvědčil si však také provedení personálních změn. Zároveň jmenoval svého zastupce, který epíše vyhovoval jako žurnalistickým představou, než plnění ostatní ročníky, vypukla palácová revoluce.

V dalších abodné z poznatky z Presse.

10.12.60 i výtisk.

Videa dne 10.12.60.

K r u b s .

Stary

10.12.61.

287

1. správa MV, 4. odbor

Dne 5. ledna 1961.

Ministr vnitra

a. Rudolf Barák,

P r a h a .

Souhrnu ministře !

Poznátky o situaci ve Svobodné Evropě v Mnichově, které jsou obsaženy v anonymním dopise, jsou nám známy a jejich podstatná část byla již v našem tisku a rozhlasu zveřejněna /14. 11. 1960 v Rudém Právu a 5. 12. 1960 ve Večerní Praze a v čs. rozhlasu/. Dle našeho názoru je dopis pevně pod dojmem článků v našem tisku a jeho zveřejnění by již nemělo účinek.

Abychom mohli dopis operativně využít, pokusíme se odhalit pisatele. Za tím účelem vyzvedli jsme na sekretariátu ÚV KSČ originál anonymního dopisu.

Náčelník 1. správy MV

plk. K i l l e r Jar.

He [signature]

288

STŘEDNÍ VÝBOR KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

PRAGA 1 PŘÍROPY 31 - TELEFON 694
ADRESA VYŠETŘENÍ: UVOZEMSTRANT
KANCELAR TAJEMNÍKA ÚV KSČ
soudruh V. Konečný

10.1.61
PRAGA dne 21. prosince 1960

Uvěřte v národní:
Č. 07-4
Vše

Soudruh
Rudolf Barák
ministr vnitra

Praga

Vážený soudruhu,

posílám Ti v příloze opis anonymního dopisu, který
dostal soudruh Švestka ke zmatkům ve Svobodné Evropě. Pro-
sím Tě, abys mi sdělil svůj názor, zda se má dopis vyukit
v tisku.

Se soudrušským pozdravením

Přeloha

V. Konečný

P.S. Dopis došel k Knichova.

Pelínka

4351

MINISTERSTVO VNITRA	
Dne	22. 12. 1960
Číslo	11-6244
Průběh	1/2

O p i s

Svobodoevropská po vítězná revolte

Zečalo to vzpourou slovenských redaktorů proti nástupci Kvetka, Grancovi. Skončilo to vyhazovem amerického šefa Hazelhoffa, jeho zástupců Mc Neila a Pena a ředitele čsl. oddělení "barona" Kostrba.

Kostrba - který o sobě říká, že je ze staré české šlechty - "řediteloval" jen tři měsíce. Takový rekord vzbuzuje údiv i u zaměstnanců "Svobodné Evropy" zvyklých na rychlé vyhazovy a čistky. "Baron" Kostrba, otitel Adenauera, "vládl" tři měsíce podle "velkého fašistického vzoru". Opíral se o špicly a udavače, vytvořil ovzduší strachu a podporoval bědění antisemitů. Dva redaktoři židovského původu dostávali výhrůžné anonymní dopisy, kterým se "šlechtic" Kostrba smál jako dobrému vtipu. Chtěl si tím získat "důvěru" bonnu. Svým bonnským protektorům sliboval, že čsl. vysílání "Svobodné Evropy" bude pod jeho komandem "ledovou válkou" proti Východu. Proto se obklopil lidmi, kteří dostávají záchvaty vzteku při slovech mír a koexistence, ale líbují si v líčení jak to bude krásné, až budou na Prahu padat atomové bomby.

Poměry se staly neudržitelnými. Ke slovenským "vzbouřencům" se přidali češi a 19 hlavních redaktorů poslalo ultimatum nejvyššímu šefovi "křivického tažení za svobodu". Obsah byl: Buď padne Kostrba a Hazelhoff nebo my. Půjdeme k soudu, napíšeme americkým senátorům a zveřejníme celý skandál v tisku. -

Hazelhoff a Kostrbou se ukázali posledním fašistickým kinem - dali všem 19 redaktorům okamžitou výpověď.

Vysílání čsl. oddělení obstarávalo několik dní pouze pár archivářů, písařů a hlasatelů. Karta vša se rychle obrátila. Šefové v New Yorku dostali strach, že by revoltující redaktoři ve svém soukromém "tažení za svobodu" veřejně prali špinu americké politiky válečného štvaní. Požádali vyhozené redaktory, aby se vrátili a vyhodili Hazelhoffa, jeho dva zástupce i "hitleršika" Kostrbu. -

- 2 -

To je konec jedné "vzpoury" ve "Svobodné Evropě". Co se povedlo jednou, povede se častěji. Aby se splnila sl. ve "barons" Kastrby, které rád říká: Já pán - ty pán.

⊗ Nastala úplná anarchie a vzájemná rvačka. Německý technik napadl českého režiséra Kavalíka. Hlasatel Kavan podal k soudu žalobu na Kastrbu pro urážku na cti. Redaktor Gráf-Tábor napadl hlasatelku Jadrnou.

P.S.

A teď mají všichni strach, že o škandálu bude mluvit Praha a že nový americký prezident zavře ten chlívěk s zvířecem zvaný "Svobodná Evropa".

Deník vedení RFE i KOSTERHOVA sdělovala od je oficiálně oznámil
čtenáři N. Yorku, že 18 propáštěných redaktorů je přijato zpět.

Současná situace, i když je náhodně klid, je velmi neklidná.
Vytvořily se fakticky 3 skupiny, a nikdo z nich ještě neví, proč se.
Na jedné straně je to 18 redaktorů/propáštěných a samozřejmě těch, kteří
i 16 solidárních kolegů proti t.v. vládní skupině, to jsou Kosterho
stoupenci. Třetí skupina tvoří indiferentní/POHL, BALM, atd./

Poté se z t.s. že KOSTERHOVA a jeho nástupce se uchytí v nějaké
vládní úřad u USA. KOSTERHOVA je doposud na adresech dovolené a neví
se zatím, jak to s ním dopadne. Zástupce KOSTERHOVA GRABER se nervově shro-
til, poslal praxe lékařské potvrzení, že bude asi 3 měsíce v lékařské
ošetřovně.

Všechno se umírá vzhledem k 18 vypovězených redaktorů. I když se
zatím neví, jak se spor urovná. Pamuje měly, že KosterhoVA stoupenci bude
dále možnost, ovšem nepodávají-li se, tak se pánem. I když si všichni uvě-
domí, že všechny vládní nelze očistit. Velmi je odumřelý HALLER a KOSTERHOVA
kteří - jak se všeobecně soudí - sešli v celé náležitosti v "spisovně"
článek. Stáli se na KOSTERHOVA a očistili. Poté se z t.s. že HALLER,
i když se nebudou moct nijak propustit, že ten malý vliv, který dosud
má, strati úplně.

RFE v Knichov je stále bez vedení. Jako provizorní nastoupil
FEROUKA, který jedná předělán v obecně nepříteckými stranami a snaží
se dát pro vedení v New Yorku nějak konstruktivní návrhy. I když se sna-
ší FEROUKA vystupovat v roli usmířitele a ochotně jedná i s vládní
skupinou, dává jednoznačně najevo, že je stoupencem odbojové skupiny
/18 + 16/. Rovněž Američané poslali svého člověka, jistě Mr. IRAN/V/
k prošetření situace. Kdo bude konkrétně doposud do funkce vedoucího RFE
nám zatím známo.

Nastávající prezident W. HENRY vydal ještě v době předvolebního boje
tajně prohlášení na adresu RFE, kdy tento prohlásil, že má lepší přístup
k němu proti komunistům, než je RFE. O tomto prohlášení se nyní mluví v RFE
dost horečtí, jen vadí jeho obsah, že nástupce Komandy by mohl dojít
k rozpustění této instituce. Obavy jsou tři větší, postupně odlišnosti v
SE-Knichov byly projednávány ve State Department a dokonce v americké sená-
tově, kde byly shodovány jako neudržetelné.

-3-

Spojení rodin s Němci, nebo předání Sulejmanův nepříteli v ústeh. Rovněž tak není smůla, že ve spojení s ústeckými v Mnichově by mohl dojít k personálnímu, nebo jiným směnám na pobytových st.

POBÝVÁK - patřil k vládní skupině, avšak prohlásil, že ti, kteří byli vyhozeni jsou slušní lidé, kteří když se smá jeden dostali k moci, tak jeho myšlenky. Když však šel proti vládní skupině, tak by mohl dříve vyjít.

DRÁŽANSKÝ - přivázec vládní skupiny. Zašel dolet redaktora místo VÁŇA. Nyní dělá provisorně do sportu a průvodce, takže se to státní, poněvadž GRANT odšel a není jisté zda se vrátí.

BOURNE - jmenovaný nastoupil asi před 1 a půl rokem. Nyní byl propuštěn z odvodu. Nyní - redaktor místo. Původně měl dolet sekretáře u HAINLERA.

BELOV - patřil rovněž k vládní skupině. Jmenovaný od BK odejde, poněvadž dostal nabídku ve Vídni od Schönbrunnfilm - trikové filmy.

NETIX - manželství NETIXA je před rozpadem. Jan Netix, že manželka NETIXA se nedostane do USA, takže chce - dočít se nejvíce pozná, aby mohl v Německu s toho být. NETIX jí má plně ruky, poněvadž om hlídá každou karunu a každou, i osobními útraty NETIXOVI vyřídí. L. a 12.12.60 byl NETIX řízen. Když přišel k ránu domů manželka mu neotevřela, takže musel spát u ZITHAMMERA. Slibil ZITHAMMERU, že od nového roku vezme domovně povně do ruky a že manželce, strážní hubu... Někdo ho však nebere vážně, poněvadž o něm ví, že v tomto směru je lživý. NETIX si nemůže dovolit se nechat rozvést, protože by to mohlo vzhledem k jeho postavení škodit.

ZITHAMMER - pravděpodobně zrozen v Polsku jako polehář. Po první světové válce se s rodící vytačoval do Prahy. Otec měl být matematik a byl dělní v Bubenči. Otec i matka Zithammera již zemřeli. KARASOVI není smůla, že by ZITHAMMER měl v Praze, nebo v USA přibudnout. Jak se ZITHAMMER dostal po II. svět. válce do zahraničí KARASOVI není. ZITHAMMER není zdravotně v pořádku. Rozhodne se mu léčit, takže část hnusu se mu dostává do krve. Jeon m dávný velmi malý nádor, poněvadž podle lékařů je nutno odstranit s tím, že nutně musí dojít/málodek hnusu v krvi/ k onemocnění, nebo mozgovému infarktu. ZITHAMMER si toto uvědomuje a proto se snaží ujet ze světa. Je úplně cizí vůči národu proti režimu v ČSSR.

241

-4-

Petle se Security KRITHAMER nemí, ale po KARIAS se nic takového ne-
nastalo. Spíše se domnívá, že KRITHAMER je u Security velmi
dobře zapáán, protože po HERŠKOVŠI smrti se byla práce u Security
zabývala.

Další podrobnosti v souvislosti s SE-Michov nebyly KARIASOVI sdány.

Vlastní hodnocení:

Poznatky získané KARIASEM dekórují v některých místech vzniklou
situaci v SE-Michov.

Hlavním poznatkem je domněnka prohlášení zastávajícího prezidenta USA
Kennedyho o ústavním boji proti komunistům, což se provádí NPS. Sám
dal jasně najevo, že si ani o práci NPS myslí. Kari vyloučen. Je nástup-
em Kennedyho do úřadu prezidenta USA málo dojit ke zrušení této instituce.

Poznatky KARIAS získal od KRITKA, KRITHAMERA a BÉLOVÉ a lze je považovat
za věrohodné.

-2-

Handwritten signature and initials

prospěšné věci 27/11. 1960

AM - 008231/110-61 U.1.1961

MINISTERSTVO VNITRA	
Datko	21. 1. 1960 M.R.
Přílohy	

Zeměpisná a vysílání Svobodná Evropa

Vedoucí vysílání Svobodná Evropa, americký generál Archibald ALEXANDER, svolal v srpnu 1960 do Mnichova poradní pracovníků vysílání SE, kde hovořil o politice, kterou se bude řídit program vysílání, i o budoucnosti vysílání Svobodná Evropa.

Především vyjádřil vděčnost newyorskému středisku za působivě a dobře sestavení programu. Uklidnil účastníky porady tím, že vysílání bude pokračovat v práci bez ohledu na výsledky voleb a přes pověsti, které se rošířily. Budoucnost jeho zaměstnání je proto i nadále zabezpečena. O vysílání pro Maďarsko poznamenal, že výsledkem k "nepřijetým" technickým potížím by bylo třeba přejít od systematického vysílání k tzv. "bleskovým" pořadům.

Přes tato "uklidňující slova" nepokládají zaměstnanci vysílání Svobodná Evropa svou budoucnost za jistěnou. Je jim známo, že Západní Německo hodlá vytvořit v rámci propagandy vlastní vysílání v rámci NATO a v jeho rozpočtu. Tento plán nebyl dosud realizován je jen vzhledem k neshodě generála de GAULLE, který je nepřítelivě naladěný proti NATO. Politá se s tím, že se realizaci západoněmeckého plánu budou vysílání Svobodná Evropa přece jen zrušena.

Některé kruhy SE jsou nespokojeny především s množstvím materiálů, získaného z Maďarska. Podle poznámek, získaných z důvěrného pramene, mají turistické zájedy, organizované Světovým svazem Maďarů abouřit k získávání čestných informací, tento účel se však neshodují proto, že vedoucí šiferníci této orga-

- 2 -

němce se báli vrátit domů a neříkali nájemci do MLH.

Příloha č. 1

Telegrafická zpráva č. 100 ze dne 3. února 1941.

Nespad "Rady svobodného Československa".

Agenturní zpráva.

Po vyvrhnutí nespadu v Radě svobodného Československa (RSČ) počátkem minulého roku a po ustvení její činnosti je možno v současné době počítat s úplnou likvidací tohoto orgánu. 4. a 5. února se měla konat schůze zastupitelstva "Rady", která měla dokončit rozkladný proces. Bývalí exponenti RSČ čs. emigranti dr. Josef ČERNÝ, Vasil VEJNAR, Arnošt HEIDRICH, Josef LETRICH, Václav MAJER a Adolf PROCHÁZKA založili před dvěma týdny novou politickou organizaci exilu - Politický výbor svobodného Československa (PVSC). Tento orgán byl vytvořen se souhlasem Američanů.

PVSC vydal již prohlášení, v němž odsuzuje činnost Rady svobodného Československa a zejména E. RANEDORF a G. SARKANIC. Je dosti pravděpodobné, že na schůzi 4. a 5. února se nesešel potřebný počet členů zastupitelstva RSČ, čímž by činnost RSČ, již fakticky zanikla.

1. Světová zpráva IV. odboje

267
Německo

Přísně tajné!

Výtisk č.: 2

PLR

VH 005418-60 22. 11. 1960

Poměr západoněmeckých kruhů k mezinárodnímu vztahu Svobodná Evropa.

MINISTERSTVO VNITRA
25. XI.
Ch. A/4-101031/17.60
Praha

V důsledku rostoucí mezinárodní situace po ústřední konferenci na nejvyšší úrovni rozhodly se americké kruhy ve shodě se snahami vlivných západních politiků studené války /"Křídlení svobody", Vatikán/zachovat vysílání Svobodná Evropa a využít jej k svým propagačním a podvrátčím cílům.

Podle důvěrných poznatků nevyužily západoněmecké úřady svého práva na odvolání licence vysílání Svobodná Evropa v Mnichově. Poněvadž vláda NSR tuto lig. nezvolila ve saluvné stanovené lhůtě a měsíci před vypršením její platnosti/dřevence 1960/, prodloužila se platnost licence automaticky o další rok. V korespondenci s předsedou Výboru Svobodná Evropa A.B. ALEXANDEREM uplňuje bonnské ministerstvo zahraničních věcí Výbor Svobodná Evropa, že vláda NSR nemá v úmyslu odvolat licenci ani v budoucnu.

Přes tento shovívavý postoj bonnské vlády k výsledku Svobodná Evropa je vedení Svobodná Evropa v současné době vážně znepokojeno snahami západoněmeckých přesídleneckých kruhů organizovat vlastní rozhlasové pořady ve východoevropských jazycích.

V revisionistických kruzích se rasí dvě koncepce realizace toho záměru:

Přední revisionističtí činitelé jako C. MANTHOFFEL-SCHMIDT, A. HILKE a ministr H. SIEGHEIM se snaží dosáhnout odvolání licence vysílání Svobodná Evropa, změny v jeho vedení a převzetí vysílání do správy BdV i s většinou personálu;

266

preedseda BdV/Svar předsídlenci/ H.KRUGGER je zastáncem myšlenky na vytvoření nové vlastní vysílačky Svaru.

Revisionistické kruhy, podporované vládními místy, jsou přesvědčeny, že vzhledem ke snaze spolkové vlády soustředit ve svých rukou celý řízení rozhlasu/ať dosud podléhaly jednotlivé vysílače německým vládám, a také vzhledem k blížící se předvolební kampani bude otázka vysílání pořadů pro země Východní Evropy vyřešena kladně.

O plánech revisionistických činitelů bylo v poslední době jednáno v polském odboru vysílače Svoobodní Evropa. Jeho vedoucí J.NOVIK je velmi znepokojen rostoucí aktivitou Němců, pokud jde o organizaci vlastních rozhlasových pořadů pro Východní Evropu, zejména po polském vysílání vysílače Kolín n.Rýnem dne 6.8.1960. Za účelem projednání uvedených otázek bylo navrženo uspořádat za podpory amerických kruhů schůzku J.NOVIKA a vedoucím východního odboru Spolkového časového a informačního úřadu MICHAELIDEM.

NOVIK získal MICHAELIDY seználat s touto schůzkou jen a veškerými obtížemi. MICHAELIDY příjezd do Mnichova se očekává asi během října, po NOVIKOVĚ návratu z dovolené.

BRADA 17. 12. 61

MINISTERSTVO VNITRA
 Datum 18. XI. 1960
 Číslo 4/1-8093/12-61
 Přílohy

Přísně tajné

Výtisk č.: 2

2.4.1960

Vm/001341-60

MLR 210

Získali jsme informace o tom, že v mnichovském středisku vysíláče Svobodná Evropa byla provedena tato reorganizace:

Pro dosažení větší intenzity práce každého odboru byli v čelo jednotlivých odborů postaveni ředitelé. Vedoucím styčného odboru byl jmenován bývalý vedoucí vídeňské kanceláře Russell Hill. Vedoucím informačního odboru je KAUFMANN, jeho nástupcem je COLLINS. Karlo KUVACS zůstal vedoucím maďarské sekce informačního odboru. Tato sekce má 18 zaměstnanců. Pracuje v ní rovněž britský občan Georg URBAN, bývalý vedoucí maďarské sekce BBC. URBAN je znalcem maďarské otázky. Tiskoviny, které sekce vydávala v nákladu 300 kusů, vydává nyní nákladem 600 kusů. Vedoucí vídeňské kanceláře GRINE odešel do výslužby a odstěhoval se do Londýna. Jeho zástupce zatím nebyl jmenován. Ložským výkonem této funkce byl pověřen NADIER, bývalý vedoucí pobočky ve Štýrském Hradci. Podotýkáme, že tato pobočka byla zrušena a většina zaměstnanců propuštěna kromě SEILBOYNO a několika jiných, kteří byli převezeni k vídeňské pobočce.

Z Maďarů odešli ze služeb NSE SZLOVAR, TALABERNI a PASZTORI; rovněž Gedeon FAL hodlá v nejbližší budoucnosti definitivně odejít do Ameriky. Na uvolnění místa nebyl z důvodů hospodárnosti nikdo jmenován.

Vedení stále více zdůrazňuje nutnost podívat "neutrálních" informací. András BEGYE se této linii přidržuje.

Zástupci opatrného směru hraji nyní značně bezvýznamnější roli. Jsou mezi nimi: CAPL, BEONI, MIKES, Zoltán SEMERNÉ. Z podnětu amerických poradců DUNBA a MILLERA bylo rozhodnuto, že před zasedáním OGN bude poněkud zmírněna agresivnost uprchlíků. Novofilo se o tom, že BEGYE pojedí na zasedání OGN jako poradce, ale nedošlo k tomu.

Zpráva není prověřena, ale pochází z důvěryhodného pramene.

VIII. odbor 1. správy MV

C.j.A/1-004631/810-50

Dne 11. října 1960

Číslo

11. X. 1960

9/1-00930/810

IV. odboru

Průběhy

Věc: Zpráva rumunských přátel o "Svobodné Evropě" -
prověrka.

V příloze zasíláme překlad zprávy rumunských přátel, která pojednává o koordinačním byru Svobodné Evropy v Londýně a o plánech na zřízení diversifikačních vysílaček.

Prosíme, abyste podle svých možností provedli prověrku základních údajů zejména té části zprávy, kde se mluví o vysílačkách.

Ke zprávě rumunských přátel dodáváme: DELGADO je nám znám. Jde o vedoucího odboru " Výboru pro Svobodnou Evropu" v Paříži, který bydlí na adrese: Mucio F. DELGADO, Free Europe Exile Relations, 18, Rue Volney, Paris 2. Posláním odboru bylo - jak to vyplývá již z anglického názvu - (Odbor Svobodné Evropy pro styky s emigranty) usměrňovat a řídit činnost emigrantů. Odbor samotný je však pouze součástí širšího departmentu "Výboru pro Svobodnou Evropu", který nese nyní název "Organizační a publikační odbor Svobodné Evropy" (Free Europe Organisations and Publications). Podle zprávy presidenta "Výboru pro Svobodnou Evropu" za rok 1959 byla prováděna opatření, aby tato centrála byla přemístěna z Paříže do Londýna. O funkci centrály v Londýně nemáme dosud informací.

Pokud se ve zprávě hovoří o "Konsultačním výboru Západní Evropy", jde domnívat se o "Západoevropský poradní výbor", tj. organizaci složenou z předních západoevropských osobností, které se navzájemly ke spolupráci s "Výborem pro Svobodnou Evropu" (Pacciardi, Goehard, Schuman atd.)

HLAS 5. 11. 1960

BAUER 12. 11. 1960

BRADA 11. 11. 1960

- 2 -

V této souvislosti dodáváme, že jsme na zlébou dvojnásobně překladu upozornili zahraniční oddělení při vnitřní správě MV.

Jestliže správa rumunských přátel hovoří o "Koordináčním byru", jde zřejmě o centrálu "Organizačního a publikačního odboru Svobodné Evropy" v Londýně.

Důvodem pro prověrku informací - zvláště k výsledkům - je pro nás i ta okolnost, že rumunští přátelé neudávají hodnověrnost pramene. Přesto správa sítě pro nás signál, neboť aktivita stoupenců studené války trvá.

Náčelník VIII. odboru:

Mil. Šach

RLR

VN/004631 - 6

29. ún. 1962

Státní tajná !

IV. odhru

Práva

- 1) Vytvoření nového transatlantického byro organizace "Svobodná Evropa".
- 2) Plány o zavedení rádiových vysílacích stanic, jejichž vysílání bude zaměřeno proti lidově demokratickým zemím.

1) Za účelem těsnější spolupráce mezi vysílací stanicí "Svobodná Evropa", politickými organizacemi emigrantů - propagandistickými orgány různých členských zemí NATO, bylo v Londýně učiněno tak zvané smluvní byro, v jehož čele stojí americký generál ve vjeleušt M. DELMADO, člen výboru pro rádiové vysílání stanice "Svobodná Evropa" v New Yorku. Nové byro bude mít bezprostřední spojení s filialkami vysílacích stanic "Svobodná Evropa" v Moskvě, Lisabonu a Antverp. Mnoho to DELMADO udržuje oficiální styky s politickými organizacemi emigrantů prostřednictvím smluvního výboru, ale také se členem vedení "Společnosti (sdružení) evropských setrolovaných národů" a s propagandistickými orgány členských zemí NATO prostřednictvím tak zvaného Konsultačního výboru Západní Evropy, jehož členy jsou různé politické ústředí Anglie, Turecka, Belgie, Itálie, Francie a Portugalska.

DELMADO je také splnomocněn k tomu, že se může poradit s kteroukoliv politickou organizací emigrantů, dokonce i když tato organizace není členem "Svobodná evropských setrolovaných národů" a s kteroukoliv politickým ústředím reálných emigrantů.

- 2 -

II) J byra, fincena DRICADO, máne pccantky, že pccle
zady emigrantů JUNA RACIU, byra souhlasí s návrhem vytvořit
radiové vysílání "pro podzemní" rozhlasové stanice, které
bude provádět diverzantskou činnost proti sovětskému socia-
lismu. Aby byli oklamáni "venturní posluchači s úšlechtem",
program uvedených rozhlasových stanic i jejich řeč, bude
lživá, jako by pokračoval. Vysílání bude určeno prohraněním
a vedoucí státní pracovníky.

Přetříděním mistrů propagandy a těles prováděcích
tvůrců, jako by provedených akcích, dále přetříděním
komitétů a spolků, které vyvolají námitky a intriky, tato vy-
hlášení bude sledovat cíl vyvolávat spory a oslabit stranu a
stát.

Podle RACIOVA mínění takové rozhlasové stanice, určené
pro posluchače z Rumunské lidové republiky, bude nejvhodnější
umístěn v Turecku.

S materiálu vyplývá, že RACIU již dostal za účelem
pracovníky, potřebné pro tuto rozhlasovou stanici a vypracovat
program vysílání. Podle RACIOVICH slov jím bude vybrán dobře
připravený lid, nejlepší marx-leninské učení, kteří toto učení
umějí hlásit a bořit k posluchačům "komunistickým jazykem".

Na tomto díle RACIU při své poslední cestě do Evropy
navštívil spojení s mnoha emigranty ve Francii, NER a v Itálii.

Zař. 7960.

Příloha číslo

Agenturní zpráva č. 697 ze dne 24. října 1960

Nástupní projev Owalda KOSTREY, nového ředitele čs. oddělení Svobodné Evropy v Mnichově.

Agenturní zpráva.

V rádiu Svobodná Evropa (RSE) v Mnichově vznikla v poslední době mezi zaměstnanci československého oddělení snadná napjatá situace. Důvodem těchto poměr jsou poslední personální změny (odstoupení ředitele československého oddělení RSE Julia FIRTA a nástup Owalda KOSTREY, odvolání dr. Martina KVAČKA apod.) a nejistota zaměstnanců, vyplývající z plánovaných opatření v oblasti platů, počtu zaměstnanců a programu vysílání. Znovu se-
stahuje v RSE formování různých skupin a klik, které se vzájemně potírají. Řada zaměstnanců počítala s tím, že by se mohla dostat na vhodnější místa po odstoupeních nebo odvoláních pracovníků RSE.

Uvedenou situaci nevyřešil ani nástupní projev Owalda KOSTREY na schůzi všech zaměstnanců československého oddělení dne 4. října 1960. Projev je však zajímavý tím, že nasazuje na některé směry dalšího vývoje v československém oddělení RSE, a proto uvádíme jeho stručný obsah.

V úvodu svého projevu se KOSTREBA rozloučil a odstoupil FIRTEM a dále uvedl svůj program: Odchádem FIRTA nastupuje mladá generace, která poučena omly starých politiků se musí vydat na nové cesty. RSE se musí přizpůsobit situaci, která je jiná než před 10 lety. Tehdy se v ČSSR konsolidoval náslím v národních i ve vlastních řadách a nastoupila nová, komunisty odhodaná generace. To však nesnamená, že by se mělo přistupovat ke nějaké kompromisy s komunisty, ale naopak. Situace se na světovém fóru přirostuje a protikomunistický postoj západních národů se vyhlašuje. Čs. režim je zranitelný, jeho nepřáteli jsou: revisionismus, sociáldemokratismus, stasarykismus.

Police RSE se v Německu stabilizovala, západ se začíná o práci Svobodné Evropy. Je třeba koordinovat rozhlasové vysílání na Východ, což je už. Jedním z úkolů Evropského poradního výboru. V ČSSR je silný konkurent - televize. S ní je nutno počítat, a proto např. i BDC reorganizuje svůj program. Investice vysílání, které jsou ohroženy, je nutno řádně využít.

Na adresu zaměstnanců KOSTRBA řekl: Československé oddělení má v poslední době u Američanů špatnou pověst, neboť v žádné jiné redakci se nevyskytlo tolik návštěv a komunistických agentů jako v naší. Mnozí zaměstnanci strávili naději na osvobození a činnost v RSE považují pouze za pohodlný "job". Jiní se zase snaží otrávit atmosféru rozpory.

Zaměstnanci budou znovu zhodnoceni po stránce pracovní i politické a znovu rozmistěni. Každý musí podá písemný návrh, co by chtěl dělat a jak zlepšit svůj výkon. I platová politika se změní s uplatňováním zásady každému podle jeho práce. Bude propouštění, ale budou i přijímáni noví zaměstnanci. Ideálním zastoupením bude 50 % Čechů a 50 % Slováků. Na adresu těch, kteří s KOSTRBOU neshodli, prohlásil: Kdo má k mému programovému prohlášení výhrady nebo námítky, nechť z toho vyvodí důsledky a z redakce odejde.

Po skončení projevu KOSTRBA rychle odešel a nepustil tak diskusi. Celá řeč byla prý velmi sebevědomá a velkášská.

Opozice, jež se v československém oddělení sformovala, zahrnuje především Slováky, kteří jednak protestovali proti plánovanému jmenování Vladimíra GRANO na funkci KOSTRBOva zástupce a dále chtějí, aby byl zachován status slovenského společníka, jako měl Martin KYSEK, a nikoliv aby zástupce Slováků byl deklarován na pouhého asistenta ředitele. Mezi Slováky se projevují separatistické tendence k vytvoření samostatného slovenského oddělení. Slovenskou opozici vedou redaktoři Karel BELÁK a dr. Bronislav ŠTĚPÁNEK.

Také mezi českými zaměstnanci je opozice, především mezi národním socialisty. Do čela této skupiny se postavil redaktor dr. Zdeněk SUDA.

Opozice má však zatím malé vyhlídky na úspěch, neboť za KOSTEBOU stojí Američané. Proto také ve svém projevu neopomenul zdůraznit jim svou oddanost a výslovně uplatňování americké politické linie v NSB. Otázka KOSTEBOVA zástupce není tedy dosud vyřešena. Zatím na tomto místě pracuje redaktor komentářů Zdeněk KLÍMA.

Michaluta 14. XI. 1963

V Rusku Praze

Revoluční svobodostropání ...

Američtí šéfové tzv. "Výboru pro Svobodnou Evropu", již delší dobu provádějí různé špiónské, rozvědkářské, jen aby jejich podnik v Mnichově - vynikl Svobodná Evropa - lépe prosperoval. Šéf prezident Výboru Alexander odmítl letní lety v Mnichově a výsledky se již "projevují": revoluční svobodostropání.

Každě to říká, že reorganizace si lépe počne sítu, restituce tzv. Se.oddělení vynikne. Rozhodnutí ředitel Fint byl odstavěn na místo "pověst", aby si ještě mohl vyslechnout nejchůz povstání v Kvetu poslati do "vyniknutí" do New Yorku. Lidé si hlava američtí šéfové, kdo dít na jejich ředitelské funkce, kdo představení případně posluhať jako osvoboditele.

Poručíkovi se už do Mnichova nechoce a každý ve své šestnáctidenní se dostáť, aby lépe dokrmady dotknají "Svoboda Svobodného Československa".

V srpnu 1960 američané po dlouhých konzultacích s barmanskými úřady nastavili nové vedení Se.oddělení a vydali mnoholeté jmenování sekretý vyvolaným. Novým ředitelem se stal jakýsi Konkuba, o kterém není žádné nic více, než že si vyslechl důvěru barmanských revoltistů.

118

svou slávnost ve Stuttgartském vesblase. Já-um k xmas byl přidán
a New Yorku Samuel Ballin a další jmenovaní listiny byly vydány
jistěm Klášerovi a Gruntsovi. To všichni mají být vědci do lazev
plavcůch Československa !

Nový pan ředitel Kastrba se na ochotě zaměstnanec nepřijímá
jeho "laydnosti" k Američanům a aliboval, že bude uplácen
oděm "jd pán ty pán". Přehlašoval, že napravit špatnou pověst,
kterou má Československo v Americe od doby, kdy zaměstnanec vysílalo
pečetě desertoval do Československa.

První šat své "slávy" již Kastrba na dobu dvou... ředitelství
uplatnil. Jeho "jd pán" posílali redaktori Ballin a Klášer, kteří
jeho překládali do New Yorku - "do vyhledání" - jak se říká ve
svobodoevropské hantýře newyorské redakce. Další lápe honorování
máta pečel Kastrba přičítat svým věrným. "Ty pán" - druhá šat
Kastrba vynášel - znamená, že Kastrba sází všechny kdes si dovolí
pechyvat s schopnostech amerických ředitelů vysílalo. V Československu
se vytváří ovadní naděvy a objevují se protestní akce: svobodo-
evropské revoltují.

Shrnuta 25 slovenských zaměstnanců podala americkým ředitelství
inzerátům v něm se vřeluje odpověď novému řediteli Kastrbovi,
kterých vyjadřují se polárně, aby bylo odvoláno příměstní redaktori

Bulštin a Štefánka a byl oděn jménem dovozu odstupné ředitele
Gruškovici. Skupina 11 českých redaktorů podepsala petici k podpoře
"vyhnoute". Nové jménem odstupné ředitele Klídky ať k ní při-
píslí též svůj podpis a navíc odmění vyháněvací funkce.

Kolektivní svobodovopanci byli podporováni vyhláškou, kterou
svěřovali s titulu své funkce v tzv. sdružení rad redaktorů. Za-
kázáním podpora ředitelství vysílala a přemlouvajícími od-
stupné funkce, aby namáhali protestních akcí - první se
v prohlášení - dává se na vědomí, že podle ~~zákona~~ namáhání nikdo
nemohou být potrestáni v zákoně. Svobodovopanci s ředitelství dávají
majetku amerického ředitelství, že "hají své životní práva a svůj
záměr".

Kašpár Grif - řádek, který patří mezi publikoval ředitelství,
chtěl vyvolat ochotu svobodovopanců k uklidnění napjaté atmosféry, za-
kázání ji však odvolal z obav před incidenty. Zakázáním ředitelství
se též ostli v zájmu šumavské. Ředitelství reakcí prostřednictvím
svých spolků správa, že všichni opozitanci budou propuštěni i když
mohou být omezeni vysílání. Naproti tomu hlásí varo, že Kašpár již
přechází a kromě ředitele Haselhoffa namířil v Ameriku opory.

Svobodovopanci revoltují a americké šoky vysílala s toho bel-
blava. Hají věru obřískou práva se svým celostátním sdružením.

Evldštní správa č. 767 ze dne 14. listopadu 1960.

Revolty čs. zaměstnanců mnichovské Svobodné Evropy.
Agenturní správa.

Americkým šéfům vysílaců Svobodná Evropa v Mnichově se nepodařilo dosud konsolidovat poměry v čs. oddělení po jmenování nových ředitelů. Funkce ředitele se již ujal Oswald KOSTRBA, v Mnichově již nastoupil jako KOSTRBAV spolupředitel Samuel BELLUS z New Yorku, ale místa jejich dalších zástupců zůstávají neobsazena. Zdeněk ELIÁŠ odmítl nastoupit do funkce zástupce na protest proti přeložení některých zaměstnanců do New Yorku a další kandidát na funkci zástupce Vladimír GRANEČ je odmítán zaměstnanci oddělení. Redaktoři BELÁK a ŠTĚPÁNEK byli navrženi k přemístění do New Yorku, neboť vyslovovali kritické připomínky k novým ředitelům.

Atmosféra v čs. oddělení se stala značně napjatá. Zaměstnanci počali vytvářet skupiny a vyjedlovat svá stanoviska protestními akcemi.

Slovenští zaměstnanci předali ředitelství několik memorand, z nichž poslední z 26. října 1960 obsahuje tři body: vyslovuje se nedůvěra novému řediteli KOSTRBOVI; vyslovuje se požadavek, aby redaktor BELÁK nebyl přemístován do New Yorku; zaměstnanci žádají, aby bylo odvoláno jmenování GRANEČE do funkce zástupce ředitele. Tato skupina její memoranda podepisuje 25 osob, usiluje o takový rozkol v čs. oddělení, který by vytvořil podmínky pro vytvoření samostatného slovenského oddělení vysílaců. Pokud se v memorandech hovoří o BELÁKovi, není tomu tak proto, že by skupina chtěla pomoci BELÁKovi do vedení oddělení. BELÁKOVY touhy po kariéře se využívá pro slovenský separatismus.

Spory slovenských zaměstnanců s ředitelstvem vysílá se přenesly též mezi české zaměstnance. Skupina českých redaktorů vedená ELIÁŠEM, SUDOU, KUHÁNKEM a KOTIKEM vypracovala memorandum s požadavkem, aby BLÁŽ a ŠTĚPÁNEK nebyli přeloženi do New Yorku. Memorandum podepsalo 11 českých redaktorů, tj. asi polovina jejich celkového počtu.

Rozruch mezi zaměstnanci vyvolala vyšetřava, kterou sveřejnil na vývěsce redaktor SUDA s titulu své funkce v tzv. závodní radě zaměstnanců. Zaměstnancům, kteří podporují ředitelství vysílá se a přemlouvají členy závodní rady, aby zanechali protestních akcí, se dává na vědomí, že podle západoněmeckých zákonů mohou být trestáni vězením.

Oto GRÁF, který vede skupinu přísnivců nového ředitele KOSTREY, chtěl svolat schůzi zaměstnanců. V zápatí však schůzi odvolal z obavy, aby nedošlo k vjřánostem. Z této skupiny se rozšiřují správy, že všichni vedoucí opozičníci budou propuštěni, i kdyby mělo být omezeno vyvílení. Proti KOSTREVOVI koluje šuškanda, že KOSTREJA již prohrál a že kromě ředitele HAZELHOFFA nemá u Američanů podporu. O BELLUŠOVI se tvrdí, že je příliš slabý a nebude hájit rozhodně slovenské zájmy, ale jenom poslušně vykonávat HAZELHOFFOVI příkazy.

10)

Právní tajemství

Číslo 119 ze dne 14. února 1961.

Nová kritická situace v československém oddělení Svobodná Evropa.
Agiturní zpráva.

Krize, která již delší dobu trvá v československém oddělení Radia Svobodná Evropa (RSE), se v poslední době znovu zintenzívovala. Ve výtěžství tzv. "opozičnické" skupiny, jak se dále obklopuje, opět revoltu skupiny, soustředěné kolem osobnosti vedoucího československého oddělení Gavala KOSTEY. Situaci v RSE se doposud nepodařilo vyřešit ani FRIDOLFOVI, který přijel do Mnichova, ani Američanům z vedení Výboru pro Svobodnou Evropu SMITHovi a DUNNINGovi.

Elektro KOSTEY v poslední době začal již kustrbovat, kteří se říkájí "isajální", předsedovi Výboru pro Svobodnou Evropu ALEXANDROVI a některým členům ředitelství Výboru připisuje, v němž se stěhují, že "opozičnické", kteří se většinou vrátili na své místo, je nyní říkají. V čele nové akce stojí redaktor Svobodné Evropy HÁJEK a ROLI, avšak hlavně tohoto hnutí je pro KOSTEY.

Na tuto svou akci byli kustrbováci posláni k zastupení Výboru pro Svobodnou Evropu gen. SMITHovi a byli kategoricky požádáni, aby dopis odvolali. Akce kustrbovů měla však pro ně i jiný výsledek, neboť skomplikovala jasnou roli redaktora RSE jako nového ředitele československého oddělení. KOSTEY chtěl přeměnit především národní socialisty.

Skupina kustrbovů je nespokojena s vystupováním FRIDOLFOVI, který podle nich není objektivní a vystupuje jako "advokát opozice". Naopak opozičníci jsou ostře naladěni proti redaktoru FRIDOLFOVI, který prý podal členové zpravědce a tím i Američanům zpráva o revoltě opozičníků, ve které je označil jako levičáky a komunistické agenty.

Krize ukazuje se, že krize v československém oddělení RSE je trvalá. Zmatek v tomto oddělení dělá nejen těžkosti

Američanům, ale působí i na ostatní národnosti skupiny
v Mnichově. Vychytují se i hlasy, že celková situace ohrožuje
samotnou existenci Svobodné Evropy.

A/100107/100-61

Právní tajemství

Zvláštní správa č. 203 ze dne 16. března 1961.

Ke křesť. oddělení Radio Svobodná Evropa v Mnichově.
Agenturní správa.

Kritika, ke které došlo v mnichovské centrále Radio Svobodná Evropa, stále ještě trvá. Nebyly zatím vyšetřeny ani vztahy uvnitř československého oddělení, ani otázky vedení radio.

Skupina, která bojovala proti KOSTRBAVI, se dosud domnívá, že vedoucím čs. oddělení by mohl být bývalý šéfredaktor ELIÁŠ, ale nejsem v tomto požadavku jednotní. Někteří by raději viděli PECHÁČKA z newyorské redakce. Dr. KVETKOV, bývalý slovenský spolupředseda ze strany VIŠŤA chce nastoupit v newyorské redakci, ale PEROUTKA se má k tomu stavět záporně. KOSTRBA odmítl nabízené místo v Praze a čeká na pomoc Američanů.

Těžkosti v československém oddělení Svobodné Evropy zhoršily i postavení PEROUTKOVO, který celkově ztratil značně na prestiži. Nepodařilo se mu totiž vyřešit kritiku mezi československými zaměstnanci, a naopak svým vlnným postojem k "opozici" posílal proti sobě kost-borce. Rovněž spory s PECHÁČKEM.

Do Mnichova přijel v polovině února předseda Výboru pro Svobodnou Evropu ALEXANDER a jeho náměstek PROSE, který sem měl přijet již koncem minulého roku. Jeho odtěžení převládá, není dosud známo, ale půjde již zřejmě o to, najít kým způsobem již konečně vyřešit situaci Svobodné Evropy v Mnichově.

281

3)

Příloha tajná

Zvláštní zpráva č. 203 ze dne 16. března 1961.

Ke krizi čs. oddělení Radia Svobodné Evropy v Mnichově.

Agenturní zpráva.

Krise, ke které došlo v mnichovské centrále Radia Svobodné Evropy, stále ještě trvá. Nebyly zatím vyřešeny ani vztahy uvnitř československého oddělení, ani otázky vedení radia.

Skupina, která bojovala proti KOSTRBOVI, se dosud domnívá, že vedoucím čs. oddělení by měl být bývalý STRTOV zástupce ELIAS, ale nejsou v tomto pořadovém jednání. Někteří by raději viděli PEČENČKA a newyorské redakce. Dr. KVETKO, bývalý slovenský spoličeditel na čr. RINIA, chce nastoupit newyorské redakci, ale PEROUTKA se pro k tomu staví záporně. KOSTRBA odmítá nabídku místo v Pafisi a čeká na pomoc Američanů.

Těžkosti v československém oddělení Svobodné Evropy zahrnují i postavení PEROUTKOVO, který velice střítil značně na prestiži. Nepodařilo se mu totiž vyřešit krizi mezi československými zaměstnanci, ale naopak svým klidem poměrem k "opozici" přivábl proti sobě kontrabose. Rovněž spory o PEČENČKA.

Do Mnichova přijel v polovině února předseda Výboru pro Svobodnou Evropu ALEXANDER a jeho náměstek BROWN, který sem měl přijet již koncem minulého roku. Jeho ověřování není dosud známo, ale půjde jím zřejmě o to, nějakým způsobem již konečně vyřešit situaci Svobodné Evropy v Mnichově.

AK - 001466/1210-C1 16.3.1961

PLR

Spory a personální změny v rozhlasové stanici "Radio Svobodné Evropy" Mnichov.

MINISTERSTVO VNITRA	
Dne	20. března 1961
o	111-11381-98
Právní	

Radio Svobodná Evropa (RSE) Mnichov, Engländer Garten 1, které je odborem Výboru pro Svobodnou Evropu v New Yorku od července 1950, to znamená od okamžiku, kdy byl tento Výbor vytvořen, provádí propagandistickou činnost a protikomunistickou diverzi, zaměřenou proti lidově-demokratickým zemím. Rozhlasová stanice a její široce rozvětvený aparát jsou financovány vlivnou americkou protikomunistickou organizací "Křižová cesta svobody" a vládou USA. RSE vlastní v Západní Evropě 30 radiostanic o výkonosti 12.000 kilowattů a vysílá do Polska, Československa a Maďarska po 20 hodin denně, do Rumunska a Bulharska 6 hodin denně.

V mnichovské rozhlasové stanici, ve které v současné době pracuje 1.300 zaměstnanců, z toho 700 západoněmeckých občanů, 150 Američanů, více jak 100 polských emigrantů a více jak 350 emigrantů z jiných zemí, mezi kterými již značně dlouhou dobu vznikají spory, intriky a politické a národnostní šarvátky. Dosti často vznikají nedorozumění v otázce metod a způsobu "effektivního boje s komunistami". Nehledě na zvýšené pokusy a oficiální příkazy vedení, aby před třetími osobami nebyly odhalovány vnitřní záležitosti podniku, přesto nebyly utulány choulostivé konflikty, které poslední dobou vypukly uvnitř RSE. Západoněmecké kruhy a orgány

tlisku se postaraly, aby tyto události vyvolaly značný ohlas. Bezprostřední příčinou, zaměřenou proti tiskové kampani RSE bylo propuštění v říjnu 1960 redaktora Ch. WINTERSTEIGERA, který zároveň plnil funkci odborářského důvěrníka "na porušování disciplíny a vnitřního pořádku". Před západoněmeckým soudem, kterému se odevdal WINTERSTEIGER, který pracoval v RSE 9 let, bylo odhaleno, že jmenovaný byl propuštěn proto, že připsal do seznamu denního vysílání k polskému názvu města Opolí, dřívější německý název Oppeln.

Tato událost vyvolala nespokojenost u zaměstnanců polské sekce, kteří se tím cítili "politicky dotčeni". Propuštění WINTERSTEIGERA vyvolalo prostřednictvím jiných kruhů protest v západoněmeckých časopisech, které byly pobouřeny "urádkou západoněmeckého občana na území NSR, způsobenou tím, že si dovolil použít německého názvu, na místo nepravého polského, pro označení čistě německého města".

Koncem října minulého roku vznikly vážné spory mezi zaměstnanci polské sekce a americkým vedením RSE, které neshodlo se komentováním obsahu resoluce Kongresu amerických Poláků v otázce hranic na Odře - Nise. Na znamení protestu zaměstnanci polské sekce prohlásili, že přeruší práci, budou stávkovat. Mimo to jeden z redaktorů se odebral do Výboru SE v New Yorku, kde obdržel povolení k rozhlasové relaci po známém NIXONOVĚ projevu o polské západní hranici. V souvislosti s tím utichlo další prohlašování o stávce.

Podle tajných zpráv nepřijemnosti s vedením RSE způsobily, že uvnitř polské sekce počaly se prohlubovat vzájemné intriky, politické spory a protibolské tendence, se silně ponukajíc

- 3 -

o snížení personálu RSE v důsledku toho, že Kennedy a jeho vláda se budou snažit snížit náklady na " Svobodnou Evropu ". Část zaměstnanců polské sekce se snaží odstranit J. NOVÁKA, který používá také jména Z. JEZEKANSKI, z funkce vedoucího polské sekce, kterou zastává od roku 1952. Avšak podle mínění emigrantských kruhů má jmenovaný i v budoucnu velmi pevnou pozici u Američanů.

Napjatou situaci, která v RSE existuje, ještě zhoršily spory v československé sekci, která zaměstnává 120 lidí. V listopadu 1960 skupina zaměstnanců této sekce, složená z 18 lidí, zaslala vedení Výboru SE v New Yorku protest v New Yorku protest v důsledku nových programů a personálních změn, které zavedl nový vedoucí sekce, pracující v této funkci od srpna 1960, O. KOSTRBA. Tato skupina odmítla spolupracovat s KOSTRBOU a jeho zástupcem V. GRANECEM, kterého obviňovala z toho, že jmenovaný přijal do funkce ředitele " bývalého zaměstnance komunistického odborového hnutí (do roku 1956) v Bratislavě - E. MAKO ". Ředitel RSE E. Haselhoff (Američan Holandského původu) učinil v tomto případě velmi rázné rozhodnutí a propustil 18 " spiklenců " ze zaměstnání. Avšak newyorské vedení " Svobodné Evropy " toto rozhodnutí neschválilo. Jako odpověď na to HASELHOFF, který podle názoru kruhů, blízkých RSE " si nedovedl pevně uchopit moc do svých rukou, aby likvidoval stále rýznice mezi personálem, " se na anaméní protestu zřekl své funkce. Společně s ním si požádali o propuštění tyto osoby: zástupce ředitele RSE, Charles Mc NEAL, politický poradce David PENN a O. KOSTRBA. Počátkem prosince jmenovaly americké kruhy narychlo nové dočasné vedení RSE následujícího složení:

ředitel RSE Thomas BROWN (zástupce předsedy Výboru SE v New Yorku)

zástupce ředitele John DUNNING (RSE - New York)

politický poradce Rodney SMITH (administrativní ředitel Výboru SE v New Yorku).

Hlavní byly provedeny změny ve funkcích vedoucích jednotlivých odborů RSE.

Z údivem v mnichovské rozhlasové stanici se zejména ostře zachovaly revisionisticko-přestěhovalcké kruhy, které měly již dávno zájem na tom, aby vláda NSR neovolnila další činnost RSE a pořádání rozhlasových relací ve východo-evropských jazycích.

Západoněmecká licence pro RSE, jejíž lhůta vypršela v červenci 1960, automaticky byla prodloužena o rok. V souvislosti s tím bonnské MZV oznámilo, že západoněmecké úřady nemají pro nejbližší budoucnost v úmyslu zrušit smlouvu, uzavřenou v roce 1953 se " Svobodnou Evropou".

V polovině prosince 1960 byly otázky rozhlasové stanice SE v Mnichově předmětem interpelace a oživených diskusí v bavorském parlamentě. Poslanci emigrantské strany WBE-MERTLER (se-mfel) a RAICHSTEIN kritizovali vládní úřady NSR za pasivní stanovisko v souvislosti s propustěním «INTERSTAIGERA» a dále za to, že se nezajímaly o personální politiku v RSE a byly příliš shovívavé k činnosti RSE, která si ani neuvědomila, že sama používá pohostinnosti a chovala se neoprávněně. Žádali, aby byla znovu prohlédnuta smlouva, uzavřená se "Svobodnou Evropou", aby si západoněmecké úřady zajistily větší vliv nad personální politikou a neovolnily v budoucnosti vzniknout

- 5 -

podebným událostem. Proti RSE vystoupil také na půdě bavorského parlamentu a rovněž i v tisku křesťansko-demokratický poslanec -HAKS. Jmenovitě prohlásil: "Novina, kolik komunistů, titovců a radikálních intelektuálů-leviců v rozhlasové stanici " Svobodná Evropa " pracuje. Můžeme tak soudit jedině podle rozhlasových relací. Jestliže tato rozhlasová stanice neplní svůj úkol, nemá právo k tomu, aby existovala." Mimo to HAKS obvinil redaktora RSE a vydavatele emigrantských novin " České Slovo " (Knichov) - E. PEJSKARA, že " popichuje proti Němcům a že hrubě zneužívá hostitelského práva " .

Jako odpověď na obvinění vznesená poslanci, zástupce státního tajemníka bavorského ministerstva vnitra - JUNKER prohlásil, že politickou linii RSE může analyzovat pouze bonnské ministerstvo zahraničních věcí. Mimo to JUNKER sdělil, že v roce 1958 bonnské úřady a bonnské MZV si zajistily možnost pro ovlivňování personální politiky rozhlasové stanice. To se týká pouze nově přijatých zaměstnanců RSE.

Podle sdělení západoněmeckých úřadů, některé vládní kruhy v Bonnu by se nebránily, " kdyby se mohly zbavit tíživé hypotéky, kterou je pro ně rozhlasová stanice SE " .

Z iniciativy Výboru SE, v provincii minulého roku bylo v Bruselu (Melnerova ul. 213) vytvořeno tak zv. " Evropské kulturní středisko pro uprchlíky ", které bude sloužit pro " setkání emigrantů a uprchlíků " ze zemi za železnou oponou, aby se

- 6 -

seznámili se životními podmínkami na Západě a s otázkami sjednocení Evropy". Takováto střediska, financována odbojem EE, který vystupuje pod názvem "Organisation a publication SE" (Free Europe Organizations and Publications-FEOP), působí již v řadě jiných západoněmeckých měst, zejména v Hamburku, Mnichově, Kodani, Paříži, Inzbrucku a ve Vídři. Základní zastupitelstva Výboru pro SE slouží také k tomu, aby pod rouškou kulturní činnosti získala občany ze socialistických zemí pro diverzifikační a rozvědné úkoly.

Na slavnost, ku příležitosti zahájení činnosti bruselského střediska, se 6.12.1960 sešli: vedoucí londýnského "koordináčního týmu" Výboru pro SE - generál v záloze M. DELGADO a šéf Výboru pro SE - E. M. D. (bývalý ředitel university Svobodné Evropy ve Strasburgu). Slavnosti se také zúčastnili zástupci belgických a politických a církevních kruhů, zástupce Nejvyššího komise OSN pro záležitosti uprchlíků v Belgii - De ROOVER, a rovněž emigrantští činitelé z jednotlivých východoevropských zemí. Z řad Poláků se zúčastnili: zástupce strany Práce - POPELJA, profesor S. OLJAZEK, rektor Polské katolické mise v Belgii - kněz K. KUBŚ, ředitel polského vědeckého institutu v Belgii - hrabě T. ZIERG-PLJATER a zástupce polsko-amerického přístěhovalaického výboru, zaměstnanec belgické kontrarozvědky - St. MERLO.

Do funkce ředitele "Střediska" byl jmenován plukovník E. HANNUT, bývalý zástupce generálního ředitele Belgického červeného kříže.

Podle agenturních poznatků, MEC shromažďuje rozsvědné informace od uprchlíků a předává je svému náčelníkovi v Londýně - generálovi DELGADO. Jmenovaný udržuje těsné spojení s činiteli reakční emigrace a zejména s vedoucím pařížské filiálky "ACEN" - prof. V. VERLAMINEM (Rusinem). MEC má také kartotéku bývalých stipendistů a absolventů University Svobodné Evropy, rozpuštěné v roce 1956, kteří zůstali na Západě, aby je mohl sjednotit a zapojit do diversantské činnosti, zaměřené proti socialistickým zemím. Dostí často pořádá porady s bývalými stipendisty Výboru pro SE a činiteli emigrantských mládežnických organizací v Londýně, Bruselu a Paříži.

1. Korkla
11/1-001342/1210-61

10.3.1961

Č. 44. 4-1304/60

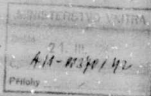
MLR 272

Směrnice vysíláče Svobodná Evropa pro dobu zasedání OSM
ruský překlad byl ~~přeložen~~ podlé anglického originálu.

Ríjen 1960.

Kancelář evropského ředitele.

Měsíční směrnice č. 85.



1/ Stanovisko vysíláče SE k mezinárodní situaci.

A/ XV.zasedání Valného shromáždění OSM.

1/ Všeobecně.

Lze předpokládat, že pozornost světové veřejnosti bude v říjnu obrácena k činnosti XV.zasedání Valného shromáždění OSM.

Důležitá je především existence řady mezinárodních krizí, které v sobě skrývají nebezpečí: krize kónžské republiky po vyhlášení její nezávislosti a její mezinárodní vliv; situace na Kubě a v Berlíně; Laos, zesílení požadavků skutečného odzbrojení, k němuž dochází po likvidaci panovské konference; Alžír; čínsko-sovětské vystoupení proti OSM jako proti organizaci aktivně pracující proti míru a světové bezpečnosti atd. Většina těchto krizí byla vyvolána SSSR úmyslně. Mezinárodní komunismus využívá podobných mezinárodních krizí k tomu, aby dosáhl svých komunistických politických cílů. Jednotlivé krize jsou rozpoutávány nebo prohlubovány s tím zvláštním záměrem, aby byla dokázána důležitost sovětských návrhů ve Valném shromáždění.

- 2 -

Dále: XV. zasedání OSN se zúčastní 96 členských států.
Tento počet je více než dvojnásobkem původního počtu členských států / v r. 1945 bylo 46 členských států/. Předpokládá se, že během zasedání se počet členských států ještě zvýší.
Poněvadž novými členy jsou takřka výhradně africké a africko-asijské státy, které se kloní k neutralitě, jsou tyto členové důležitou silou při hlasování. Jedním z hlavních problémů nadcházejícího zasedání je otázka, zda africko-asijské země budou hlasovat v jednotném bloku a stane-li se tak, budou-li svým hlasem podporovat jednu či druhou stranu, vedoucí studenou válku.

Za třetí: XV. zasedání se zúčastní řada šéfů vlád počínaje Irújillem a Chruščovem a konče Kenyrou a Castrem. To znemožňuje označit toto zasedání jako "konferenci na nejvyšší úrovni", jak to navrhnul Chruščov. Podle Herterova vyjádření je sama představa konference na nejvyšší úrovni za účasti hlav 96 států "směšná". Nicméně účast těchto osob na zasedání dodá jednání jistou odlišnost od předchozích zasedání / s výjimkou prvního zasedání, tj. konference OSN v San Francisku/.
Konečně - a to je s hlediska vysíláče SE velmi důležité - málo zasedání bylo komunistickou propagandou připraveno tak, jak nadcházející zasedání. To je pochopitelné, "uvědomíme-li, že na zasedání bude přítomen sám Chruščov. Ať je však příčina jakákoliv, je faktem, že všechny kompetentní orgány zotročených zemí se ze všech sil snažily obrátit pozornost posluchačů SE k zasedání. Neudivuje okolnost, že komunistická propaganda důmyslně skreslovala skutečnosti, související se zasedáním. Podle jejích tvrzení je jediným iniciátorem Chruščov, zatím co na představitelé svobodného světa vyvíjí nátlak světové veřejné mínění a nutí je "připojit se k mírovým návrhům ESSR".

- 3 -

Již výsledky prvních dvou týdnů zasedání ukazují však zcela jiný obraz. Iniciátorem se stal Západ. Eisenhowerovy a Macmillanovy projevy obsahovaly konkrétní návrhy na řešení jednotlivých problémů prostřednictvím OSN. Tyto návrhy otevřené a upřímné sloužily zájmu míru, aniž byly projevem okázalosti, a to, že věnovaly hlavní pozornost kolektivním akcím světové organizace, v níž hlasy všech členských států jsou rovnoprávné, mělo zbavit malé a nedávno ozbrojené státy obav, že budou zvlášť do studené války a přičiní se tak o znovuvzkříšení imperialismu v nové formě. Z iniciativy Západu byla vyřešena krize v Kongu a přijato 14 nových členů. Chruščovovy návrhy byly však v mnoha případech okázalé, jako např. návrh na okamžité a úplné odstranění kolonialismu, na úplné a hromadné odzbrojení / třeba jen na papíře / atd. Je třeba počítat s možností, že Chruščovovy návrhy získají širokou podporu, poněvadž lidem některým cizím. Přesto však ihned po zahájení zasedání utrpěla sovětská taktika dvě důležité porážky. Bylo to především v otázce Konga, a dále (v souvislosti s hlasováním o postupu generálního tajemníka Hammarakjolda). Již první Chruščovův projev a jeho chování zanechalo u mnoha účastníků pach střešného prachu, což patrně způsobilo, že mnohé nebo dokonce většina afrických a asijských delegátů pojala podezření. Tato cynická snaha Sovětů, aby mandátování v afrických vodách byla odvrácena ofenzívně, směřující dále proti kolonialismu, přispěla k tomu, že pozornost celého světa se obrátila k sovětské politice ve východní Evropě. Situace ve východní Evropě nabude pravděpodobně většího významu než dosud zejména proto, že SSSR bude pokládat tuto oblast za pasivní, bude-li chtít začít operovat s novými státy. Význam otázky jen ještě stoupá vzhledem k tomu, že Diefenbaker se vrátil k myšlence národního hlasování Eisenhowerovského

- 4 -

typu a že OZN bude projednávat dosud nevyřešenou maňarskou otázku.

2/ Směrnice

/a/ Toto je zvláštní směrnice o tom, jak má vysílat SE reagovat na účast Chruščova na zasedání OZN.

/b/ SSE musí ukázat hledisko svobodného světa, jak je třeba chránit světový mír a jak je třeba dodržovat základní zásady OZN. Projevy, v nichž jsou objasněny jednotlivé problémy, jako např. Eisenhowerův projev z 22.9. a Macmillanův projev z 29.9., budou neustále udržovány v ohnisku zájmu a budou při každé vhodné příležitosti citovány. Západní hlediska je třeba posuzovat z těchto pozic:

Vedoucí státníci Západu se nejednou v jádřili v tom smyslu, že je nutno přesně dodržovat "demokratické" procedury OZN a pokud je to možné, je nutno provádět akce, poněvadž mají a velcí členové OZN mají stejné postavení, pokud jde o hlasování. Toto hledisko je důležité nejen pro svou zásadní správnost, ale i proto, že má přesvědčující vliv na neutrální a jiné země, zatím co Chruščov často odhaluje sám sebe jako falešný hráč, který mění své karty cynicky, v zájmu studené války.

Je třeba zdůraznit soustavnou iniciativu Západu tím, že prozkoumáme jeho návrhy a použijeme na to, že ve své většině byly přijaty. Naším cílem je soustavně upozorňovat na tyto pozitivní činy a na to, že Chruščov hraje jen "parlamentní společenskou hru".

Je velmi pravděpodobné, že návrhy Západu, které zahrnují míru podporují stabilizaci ~~umění~~ a vytvoření svobodného světa, přehlijí o mnoha nyníjší spory.

Neděláme si iluze o tom, že dobro brzo a na dlouho zvíťazí, ale jsme pevně přesvědčeni o tom, že se souhlasem a podporou Západu bude zlo postupně zatlačeno.

Prostředkem k dosažení těchto cílů je OSN, jenž posílení je úspěchem našeho století.

/C/RSB ozvětluje práci XV.zasedání v tom smyslu, že vztah komunistů k OSN řeší základní protiklad mezi cíli OSN a cíli mezinárodního komunismu. Komunismus žije mezinárodní chaos, poněvadž takový stav je pro něj žádoucí. OSN však byla vytvořena k zamezení mezinárodního chaosu a k podpoře míry a bezpečnosti. RSB učiní vše, aby soustředilo pozornost posluchačů k tomuto střednímu konfliktu.

Je to v našem zájmu nejen z filosofického hlediska, ale i proto, že máme právo pře pokládat, že konflikt těchto cílů budou stále více chápat ty národy - zejména africké -, které potřebují podporu OSN a počítají s ní. Hlavním tématem přípravy na budoucí události bude, stejně jako v nedávné diskusi o Kongu, to, aby odhalení sovětských cílů pomohlo vlivu právu v neutrální oblasti.

/D/ RSB bude dále věnovat pozornost tomu, že mezinárodní komunismus se neustále zabývá prosazováním svého cíle, a nijak přitom neprojevil zájem o blahobyt všeho lidstva. Mezinárodní komunismus se nezajímá o mír, ale o rozšíření komunistického imperia; komunismus má mnohem méně zájmu o odzbrojení než o snížení obranné síly svobodného světa a do jisté míry o přebudování výroby, která v současné době produkuje konvenční zbraně, na výrobu zbraní, jež lze použít by se rovnalo sebevraždě.

Takové přebudování výroby by posílilo pozice SSSR ve studené válce. To není nic nového a stálá bdělost pomáhá posluchačům neutrálně posoudit sovětské závěry, které na první pohled zdánlivě slouží též zájmům jejich zemí.

/F/ RSE bude posluchačům připomínat ta historická fakta, která svědčí o tom, že komunističtí vůdci, ať říkají cokoli, nikdy nevedou jednání formou obvyklou mezi civilisovanými diplomaty. Seriosní jednání vyžaduje zachování zásady "do ut des"/dám, abych dostal/, oproti ke kompromisům a jejich dodržování. Sovětské politikové se při jednání nestarají o spravedlnost, ale zejména podle své agresivní doktriny o to, aby jednáním získali nové možnosti pro rozšíření komunismu.

/F/ RSE v maximálním měřítku využije zasedání s osvobozenými národy k tomu, aby ukázalo, že komunistické podpora národně osvobodeneckého hnutí je lživá a lichoměrná, poněvadž agitátři jsou porobené národy drženy v koloniálních poutech. V této souvislosti bude RSE při každé příležitosti poukazovat na to, že účast sovětských satelitů a jejich nakomandované projevy mohou působit jen dojem neplodnosti a nesprávnosti. Účast takových kadrů jen dokazuje ráz sovětského neokolonialismu a připomíná celému světu porušení mezinárodního práva, jehož se dopouští Kreml.

/G/ RSE bude konečně sledovat signály, svědčící o tom, že mezi taktickou linií Chruščova a Pekinu existuje napětí. Na XV. zasedání se to projeví v taktice sovětských politiků. Při posuzování sovětsko-čínského konfliktu je třeba správně chápat Chruščovovu politiku a záměry a ani ve srovnání je neoznačovat za "správné" ve srovnání s "nesprávnou" linií Pekinu. Toho lze dosáhnout poukazem na tyto skutečnosti:

cílem obou linií je světoviada komunismu, odlišují se jen jejich strategie, nikoli základní účel. Tento konflikt se může projevit na poradách. Tak např. Chruščov před poroovní zrazy mnoha sovětských politiků chce dosáhnout významných úspěchů svých tzv. "mírových návrhů" nebo bude uplatňovat tvrdou taktiku, směřující k porážce petinských kritiků a zastánců stalinismu i za cenu odrazení neutrálů nebo bude tuto dvojí taktiku uplatňovat postupně. Ať již dosáhne převahy jakékoli taktiky, dokazuje logický rozbor konfliktu mezi Chruščovem a Pekinem, že tento konflikt se stane trvale působícím faktorem, který způsobí komunistickému světu mnoho vnitřních i vnějších obtíží. Pokud se takové signály vyskytnou, BSE na ně poukáže a bez zveličování se bude snažit zhodnotit jejich případný vliv na celý svět a zejména na porobené země.

Směrnice HSE o berlínské otázce
Do ruštiny přeloženo z anglického originálu

Berlínská krise

I/ Všeobecně

/A/ Během srpna a září se stalo všeobecně známým, že tzv. východoněmecká vláda chce rozpoutávání berlínské krise vzbudit dojem, že se přibližuje vrchol této krise a chce snáď urychlit jeho skutečný příchod. Je nepochybné, že východoněmecká loutková vláda postupuje za všech okolností podle přání svých sovětských páni.

Sověty nesou plnou odpovědnost za všechny komunistické akce, což se odráží na status quo západního Berlína a dosty do Berlína. Sovětská vláda vzala na sebe tuto odpovědnost, když podepsala mezinárodní smlouvu, která je dosud v platnosti. Po zrušení nezákonné komunistické blokády západního Berlína v r. 1948-1949 nebudou se moci východoněmečtí loutkoví politikové odvážit pochybovat o své odpovědnosti v případech, kde nemají souhlas Sovětů. V obvyklé sovětské praxi pokládají sovětskí politikové takové nebezpečné situace za zkoušku. Současná situace, která bezprostředně ohrožuje mezinárodní pořádek a mír, se vytvořila postupně, zejména po Chruščovově projevu z 10. 11. 1958. Tento projev byl západními spojenci chápán jako ultimatum. Aplikace této direktivy zahrnuje důležité politické záležitosti, které byly od té doby prohlášeny.

/B/ Přes poslední události nelze předem určit stupeň komunistické iniciativy a její přesný směr.